

اثر بخشی آموزش توجه بر اساس برنامه فلچر در عملکرد خواندن دانش آموزان دختر نارساخوان کلاس سوم

رویا چوپان زیده^{۱*}، معصومه پیروز زیجردی^۱، احمد عابدی^۲

(۱) کارشناسی ارشد روانشناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه اصفهان

(۲) استادیار گروه روانشناسی و آموزش کودکان استثنایی، اصفهان، دانشگاه اصفهان، دانشکده ی روانشناسی و علوم تربیتی.

*نویسنده مسوول: roya.chopan@yahoo.com

تاریخ دریافت مقاله ۹۳/۹/۱۹ تاریخ آغاز بررسی مقاله ۹۳/۱۱/۱۱ تاریخ پذیرش مقاله ۹۴/۱/۲۳

چکیده

چکیده: هدف از مطالعه حاضر، تعیین اثر بخشی آموزش توجه بر اساس برنامه فلچر بر عملکرد خواندن کودکان نارساخوان دختر کلاس سوم شهر شیراز است. روش این پژوهش تجربی بود. نمونه حاضر در این پژوهش ۳۰ نفر دانش آموزان نارساخوان بودند (۱۵ نفر گروه آزمایش و ۱۵ نفر گروه کنترل) که به روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای چند مرحله ای از جامعه آماری مدارس منطقه ۳ شهر شیراز انتخاب شدند و در پژوهش به کار گرفته شدند. ابزار پژوهش به منظور گردآوری داده شامل مصاحبه بالینی، فهرست نشانگان نارساخوانی، آزمون خواندن کلاس سوم، آزمون هوش ریون بود. آموزش توجه بر روی گروه آزمایش در ۱۲ جلسه ارائه گردید. نتایج تحلیل کواریانس نشان داد که آموزش توجه بر اساس برنامه فلچر، عملکرد خواندن دانش آموزان دختر نارساخوان کلاس سوم را به طور معناداری افزایش داد ($p \leq 0/05$). در تبیین نتایج می توان گفت از آنجا که کودکان با اختلال خواندن در توجه و تمرکز مشکل دارند آموزش توجه می تواند در کنار مداخلات دیگر آموزشی بر عملکرد خواندن موثر باشد.

کلید واژگان: نارساخوانی؛ آموزش توجه؛ برنامه فلچر؛ عملکرد خواندن

مقدمه

زبان پریشی رشدی را شامل می شود. اصطلاح یاد شده آن دسته از مشکلات یادگیری را که اساسا نتیجه معلولیت های دیداری، شنیداری، یا حرکتی، عقب ماندگی ذهنی، اختلال هیجانی، یا وضع نامساعد محیطی، فرهنگی یا اقتصادی است در بر نمی گیرد (لرنر^۳، ۱۹۹۷). خواندن اساسی ترین ابزار یادگیری دانش آموزان است (سن^۴، ۲۰۰۹). دانش آموزان مبتلا به اختلال یادگیری که در خواندن نقص دارند، در دروس خود بامشکلات جدی روبه رو می شوند (آناستازیا^۵، ۲۰۰۹). مثلا اگر شاگردی در خواندن مشکل داشته باشد، چون در درس ریاضی قادر به خواندن صورت مسائل نیست، قطعاً در همان درس اختلال

اصطلاح ناتوانی یادگیری ابتدا در دهه ۱۹۵۰ و اوایل ۱۹۶۰ برای اولین بار به کار برده شده است. بدین معنی که کودکان ناتوان یادگیری، هوش متوسط یا بالاتر دارند اما نمی توانند در یک یا چند حوزه به طور شایسته ای در مدرسه عمل کنند (کاکاوند، ۱۳۸۸). این دانش آموزان در مهارت های مختلف تحصیلی مانند گوش دادن، خواندن و نوشتن، ریاضیات و حل مسله منطبق با سن موفق عمل نمی کنند (فلچر^۱ و همکاران، ۲۰۰۷، جان وری^۲، ۲۰۱۲). این اصطلاح عارضه هایی چون معلولیت های ادراکی، آسیب مغزی، اختلال جزئی کارکرد مغز، نارساخوانی و

ترجمه خرازی و حجازی، ۱۳۸۷). توجه مثل دروازه بان ذهن عمل می کند، که این کار را با تنظیم و اولویت بندی محرک های پردازش شده توسط سیستم اعصاب مرکزی انجام می دهد. استر بیان می دارد اختلال یادگیری می تواند با مشکلات توجه همراه باشد. راس^۵ (۱۹۷۷) اشاره می کند تحقیق بر روی توجه و اختلال یادگیری به صورت قوی نشان می دهد کودکانی که دارای نلرسایی وبژه هستند، در توجه انتخابی و دقت تاخیر رشدی دارند. فلچر^۶ (۲۰۰۷)، مک کلوک^۷ (۲۰۰۹) و واپسی^۸ و همکاران (۲۰۰۴) اظهار کردند که توانایی کودکان در کارکردهای اجرایی و توجه در دوران پیش دبستانی می تواند، توانمندی آنها را در خواندن و ریاضیات در سالهای بعد به خوبی پیش بینی کند. سیدمن^۹ (۲۰۰۶) و سوانسون و ژرمن (۲۰۰۶) بیان می کنند یکی از مشکلات اساسی کودکان نارساخوان، توجه است. در مطالعه ای که توسط ویلبرگ^{۱۰} (۲۰۱۰) صورت گرفت نشان داده شد که توجه کودکان نارساخوان نسبت به کودکان عادی ضعیفتر است. در مطالعاتی که توسط هونجانی^{۱۱} (۱۳۸۶) پیروز (۱۳۹۱) صورت گرفت، نشان داده شد که آموزش توجه به کودکانی که اختلال دیکته و ریاضی دارند، موجب افزایش معنی داری در عملکرد تحصیلی آنها می گردد. همچنین عابدی (۱۳۸۹)، میرمهدی و همکاران (۱۳۸۸) و گلدبرگ^{۱۲} و همکاران (۲۰۰۵) تاثیر کارکردهای اجرایی و توجه را بر اختلال خواندن و ریاضیات بررسی کرده اند. اختلال نارساخوانی بیش از سایر اختلالات یادگیری در حوزهای گوناگون مانع پیشرفت تحصیلی می گردد و با توجه به یافته های تحقیقات فوق نقص توجه از مسائل اساسی دانش آموزان با نارسایی خواندن می باشد. بنابراین یافتن راه حلی برای کاهش یا رفع این مشکل از اهمیت خاصی برخوردار است. سوال اساسی این پژوهش این است آیا

پیدا خواهد کرد. همین طور چون این شاگرد نمی تواند مطلب کتاب را به درستی بخواند در نوشتن نیز مشکل پیدا خواهد کرد؛ یعنی در درس دیکته نیز دچار اختلال خواهد شد (کریمی، ۱۳۸۷). بر اساس ویراست چهارم بازنویسی شده راهنمای تشخیصی و آماري اختلال های روانی (DSM-IV-TR)، نارساخوانی چنین تعریف شده است: حالتی که در آن پیشرفت خواندن پایین تر از حد مورد انتظار بر حسب سن، آموزش و هوش کودک است (کاپلان و سادوک^۱، ۲۰۰۷). این اختلال اغلب به شکل حذف یا اضافه کردن کلمات، مخلوط کردن، اشتباه در تلفظ حروف بدون صدا (مانند ف - ک - گ) و تحریف واژه ها مشخص می شود. کودک آهسته می خواند، آهسته و کند می نویسد، نوشته ها اغلب غلط، ناخوانا و دارای اشتباهات املائی و دستوری است. علی رغم یادآوری مکرر همیشه فراموش می کنند که جمله را با نقطه تمام کنند. کودکان نارساخوان در یک سری از زمینه ها از جمله سرعت پردازش پایین، ناقرینگی مغز، نقایص حافظه، نقایص در عملکرد شنیداری و کلامی و زبانی، مشکلات ادراکی و نقص توجه مشکل دارند (نیکلسن و فاوست^۲، ۲۰۰۷). پژوهش های زیادی زیر بنای نارسایی های یادگیری را کاستیهای توجه در به جریان انداختن اطلاعات می دانند. کنوخ و مارگویس^۳ (۱۹۷۶) مشکلات توجه کودکان نارساخوان را به ۳ دسته تقسیم شده کرده اند: توجه کردن، تصمیم گیری و توجه پایدار. موضوع توجه یکی از عوامل بسیار موثر در یادگیری است. در واقع یکی از مشکلات عمده دانش آموزان که فرآیند آموزش را مختل می کند و موجب کاهش کارایی آنان در عملکرد تحصیلی می شود فقدان توجه است. استو ویلیام جیمز توجه را در اختیار گرفتن ذهن به شکل هدفدار و تمرکز بر یک موضوع، فکر یا شی خاص از بین چندین مورد هم زمان، تعریف می نماید (استرنبرگ و همکاران^۴، ۲۰۰۶)

6 . McCloskey
7 . Vapsy
8 . Sidman
9 . wilbuerg
10 . Goldberg

1 . Kaplan & Saduck
2 . Niklson & fawccet
3 . Koch & Margovist
4 . Esternberg at all
5 . Rass

آمورش توجه بر اساس برنامه فلچر بر عملکرد خواندن دانش آموزان نارسا خوان موثر است.

روش

شرکت کنندگان: این پژوهش از نوع تجربی و طرح تحقیقی به صورت دو گروهی از نوع گروه آزمایشی و گروه کنترل، همراه با پیش آزمون بوده است. متغیر مستقل این پژوهش آموزش توجه بر اساس برنامه فلچر است. نمرات پس آزمون کودکان در مقیاس اختلال خواندن متغیر وابسته این پژوهش بود. نمرات پیش آزمون و هوش به عنوان متغیرهای کنترل می باشند. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانش آموزان دختر دارای ناتوانی یادگیری خواندن (نارساخوان) که در سال تحصیلی ۹۱-۹۰ در پایه سوم، مقطع ابتدایی شهر شیراز مشغول به تحصیل بوده اند تشکیل داده اند. نمونه حاضر در این پژوهش ۳۰ نفر (۱۵ نفر گروه آزمایش و ۱۵ نفر گروه کنترل) که به روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شدند. به این صورت که با انتخاب ناحیه ۳ از بین نواحی دیگر آموزش و پرورش شهر شیراز، ۳ مدرسه در همان ناحیه به تصادف انتخاب شدند. سپس دانش آموزانی که مشکوک به اختلال نارساخوانی بودند پس از مصاحبه بالینی توسط آزمونگر، با استفاده از فهرست نشانگان نارساخوانی (توسط معلم پر شد) و آزمون خواندن کلاس چهارم مورد ارزیابی قرار گرفتند با استفاده از نتایج این دو آزمون، دانش آموزان نارساخوان انتخاب شدند. این نمونه ۳۰ نفری از دانش آموزان به صورت تصادفی در دو گروه کنترل و آزمایش گمارده شدند.

ابزار: فهرست نشانگان نارساخوانی: این فرم شامل پانزده آیتم می باشد که به صورت بله و خیر در زمان خواندن متن توسط دانش آموز، معلم آن را پر می کند. این فرم شامل ۱۵ آیتم می باشد که به صورت انفرادی اجرا می شود. در کلاس درس معلم از آزمودنی می خواهد تا از روی مطالب کتاب فارسی خود شروع به خواندن کند، مطالب از جاهای مختلف کتاب انتخاب می شود، سپس با توجه به اشکالات آزمودنی، آیتم های مربوط به آن در فرم

مورد نظر با علامت ضربدر مشخص می شود. اگر بیش از پنج مورد علامت بله زده شود، دانش آموز مشکوک به نارساخوانی خواهد بود و برای ارزیابی دقیق تر به مرحله بعد ارجاع می شود. دانش آموزانی که بر اساس این فرم در ۹۰ درصد موارد مشکلی در خواندن نشان ندادند به عنوان هنجار در نظر گرفته می شوند در غیر این صورت نارساخوان تشخیص داده خواهند شد. **ماتریس های پیشرونده ریون:** به منظور اندازه گیری بهره ی هوشی آزمودنی ها از نسخه دوم آزمون ۳۶ تصویر رنگی ریون استفاده شد. هدف اصلی این آزمون اندازه گیری عامل هوش عمومی است. ضریب اعتبار این آزمون در گروه های مختلف سنی بین ۰/۷۰ تا ۰/۹۰ به دست آمده است (آناستازی، ۱۳۷۹). روایی این آزمون در همبستگی با تست وکسلر برابر با ۰/۸۶ گزارش شده است. پایایی آن بین ۰/۸۳ تا ۰/۹۳ به دست آمده است (عابدی و همکاران، ۱۳۹۰). **آزمون خواندن کلاس سوم:** این آزمون توسط بدیعیان (۱۳۷۵) اعتباریابی شده است و پایایی آن برای دانش آموزان پایه سوم ابتدایی ۰/۹۲ برآورده شده است، که در بر گیرنده متداولترین مشکلاتی است که در برنامه های خواندن روبه روی دانش آموزان قرار دارد و برای سنجش هر دسته از این مشکلات تنظیم شده است. این فرم ۸ خرده آزمون دارد که توسط محقق تکمیل می شود. خرده آزمون ها از ساده به دشوار تنظیم شده است و زمان نیز متناسب با آنچه خود محقق مناسب می داند در اختیار آزمودنی می باشد. این آزمون دارای ۸ خرده آزمون است که برای خرده آزمون های ۱ تا ۶ هر کدام ۱۰ نمره و برای خرده آزمون های ۷ و ۸ هر کدام ۲ نمره در نظر گرفته شده است و در مجموع ۱۰۰ نمره می شود. و به ازای هر خطای آزمودنی یک نمره از آزمودنی کسر می شود. نقطه برش برای این آزمون ۴۸ است هر دانش آموزی نمره او ۴۸ یا کمتر از ۴۸ (۵۲ خطا بیشتر) باشد به عنوان دانش آموز نارساخوان تشخیص داده می شود.

شیوه اجرا: پس از انجام نمونه گیری، یک جلسه پیش آزمون در اوایل اسفند ۱۳۹۰ اجرا شد. نمونه مورد نظر به

دانش آموزان انجام گرفت. جلسه پنجم: رنگ آمیزی تصاویر مشابه در یک صفحه. جلسه ششم: ارزیابی جلسات قبل مرور و تمرین. جلسه هفتم: توجه ترسیمی به این منظور روشهای ترسیم ماز، وصل کردن نقطه ها به یکدیگر، کامل کردن تصاویر ناقص، پیدا کردن اشتباهات در تصاویر به دانش آموزان آموزش داده شد. جلسه هشتم: توجه عملی و ایجاد تمرکز هدف این جلسه را شامل می شد. قیچی کردن اشکال مختلف از روی کاغذ، چیدن پازل. جلسه نهم: در این جلسه توجه لمسی هدف اصلی است. به این منظور اشیایی درون کیسه قرار داده شد سپس از دانش آموز خواسته شد اشیاء را لمس کند و نام آنها را بگوید. جلسه دهم: هماهنگی بینایی و- حرکتی. انداختن محلقه های پلاستیکی در میله از فاصله معین، بازی بولینگ، دارت در این جلسه انجام شد. جلسه یازدهم: در این جلسه داستان هایی برای آزمودنی خوانده شد و از آزمودنی ها خواسته شد که پس از اتمام داستان به سوال ها جواب دهند. جلسه دوازدهم: آزمون عملکرد خواندن اجرا شد. داده های جمع آوری شده از روش تحلیل کواریانس تجزیه و تحلیل گردیدند.

یافته ها

وسیله نشانگان نارسا خوانی، آزمون هوش ریون و آزمون کلاس سوم ابتدایی مورد ارزیابی قرار گرفتند. سپس افراد انتخاب شده در دو گروه آزمایش و کنترل قرار داده شده بودند. متغیر مستقل، آموزش توجه بر اساس برنامه فلچر بر روی گروه آزمایش اجرا شد. گروه آزمایش به صورت سه جلسه در هفته تحت مداخله درمانی- آموزشی به شیوه گروهی قرار گرفتند. مدت زمان هر جلسه ۴۵ دقیقه در نظر گرفته شده بود. آموزشها به دانش آموزان در یک کلاس خالی انجام می گرفت. پس از ۱۲ جلسه مداخله درمانی آموزشی که چهار هفته به طول انجامید در اواسط اردیبهشت ماه مجددا در یک جلسه و به صورت انفرادی همگی شرکت کنندگان در پژوهش توسط فرم نشانگان نارساخوانی و آزمون خواندن کلاس سوم ابتدایی ارزیابی قرار گرفتند. محتوای جلسات به شرح زیر است: جلسه اول: معرفی روش و نقش توجه در خواندن، ایجاد یک رابطه صمیمانه هدف این جلسه بود. جلسه دوم: در این جلسه توجه شنیداری با روش های مختلف تقویت می شود به عنوان مثال محقق جملاتی را با صدای آهسته می خواند بعد از مکث کوتاهی از دانش آموز خواسته می شد آن را تکرار کند و بازی دور شو نزدیک شو. جلسه سوم و چهارم: هدف از این جلسه افزایش توجه دیداری بود به این منظور روش شناسایی تفاوت در تصاویر مشابه، تشخیص شکل از زمینه، رمز نویسی، بازی بین و بگو با

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار نمرات گروه آزمایش و کنترل در پیش آزمون و پس آزمون عملکرد خواندن

نوع آزمون	میانگین	انحراف معیار
گروه آزمایش	پیش آزمون	۳۴/۹۳
پس آزمون	۶۳/۲۰	۶/۹۱
گروه کنترل	پیش آزمون	۳۳/۴۶
پس آزمون	۳۷/۵۳	۸/۲۰

۲. نتایج تحلیل کواریانس (آنکوا) آموزش توجه بر عملکرد تحصیلی کودکان نارساخوان

شاخص آماری	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	اف	سطح معناداری	مجذوراتا	توان آزمون
پیش آزمون	۷۵۸ / ۳۱۰	۱	۷۵۸ / ۳۱۰	۹ / ۲۳	۰ / ۰۰۵	۰ / ۲۶	۰ / ۸۳
هوش	۶ / ۱۳۱	۱	۶ / ۱۳۱	۰ / ۰۷۵	۰ / ۷۸	۰ / ۰۰۳	۰ / ۵۸۰
گروه	۶۵۳ / ۵۳	۱	۶۵۳ / ۵۶	۷۹ / ۵۴	۰ / ۰۰۱	۰ / ۷۵	۱

با توجه به جدول ۲ با در نظر گرفتن نمرات پیش آزمون به عنوان متغیر همپراش (کمکی)، مداخله آموزش توجه منجر به تفاوت معنی دار بین گروه آزمایش و کنترل شده است ($p \leq 0/001$). و میزان تاثیر ۷۵/۰ بوده است. این امر نشان دهنده این است که مداخله آموزش توجه بر عملکرد تحصیلی خواندن موثر بوده است. ۷۵/۰ درصد از واریانس پس آزمون مربوط به مداخله آموزش توجه را در بر میگیرد. توان آماری ۱۰۰ می باشد که نشان دهنده حجم کافی نمونه است.

بحث و نتیجه گیری

هدف از این پژوهش تعیین میزان اثر بخشی آموزش توجه بر اساس برنامه فلچر بر کودکان دختر پایه سوم دبستان شهر شیراز است. همانطور که در بخش نتایج دیده شد تفاوت معناداری بین گروه آزمایش و کنترل در نمرات پس آزمون وجود دارد. بر این اساس می توان گفت آموزش توجه به منظور عملکرد بهتر خواندن موثر بوده است. نتایج این پژوهش با مطالعات فلچر (۲۰۰۷)، ویلبرگر (۲۰۱۰)، مک کلو سکی (۲۰۰۹) و واپسی و همکاران (۲۰۰۴)، هونجانی (۱۳۸۶)، عابدی (۱۳۸۹)، پیروز (۱۳۹۱) همخوانی دارد. در تحقیق گلدبرگ و همکاران (۲۰۰۵)، میر مهدی و همکاران (۱۳۸۸) و عابدی و همکاران (۱۳۸۹) تاثیر کارکردهای اجرایی و توجه بر اختلال خواندن و ریاضیات بررسی شد. یافته ها نشان داد بعد از پایان دوره ی آموزشی عملکرد کودکان بهبود یافت. مطالعات اخیر در مورد فرایندهای توجه بر عملکرد کودکان دارای مشکلات یادگیری همگی به این نکته اشاره دارند کودکان با اختلال یادگیری، عملکرد ضعیفی در توجه انتخابی، حفظ توجه،

فراخانی توجه و مشکل اساسی دارند. از پژوهش ها چنین استنباط می شود که یک نقص ذهنی در کودکان نارساخوان وجود دارد؛ و آن عدم توانایی در تمرکز دقت و توجه بر مطلب مورد بحث است. هم چنین کودکانی که دارای نارسایی ویژه در یادگیری هستند، فرآیند رشد آنها در کسب دقت و توجه طبیعی دچار تاخیر یا وقفه شده است. این کودکان در تکالیفی که در آن عوامل منحرف کننده توجه وجود دارد، بدترین عملکرد را از خود نشان می دهند و اغلب معلمان آنها را به مثابه افرادی که نسبت به همسالان عادی خود به طور معناداری توجه کمتری دارند، ارزیابی می کنند. کودک حتی زمانی که از مساله آگاه است در میابد که تمرکز داشتن بر یک کار به خصوص برایش فوقالعاده دشوار است. نتایج پژوهش های مختلف نشان می دهد کودکان نارساخوان با دارا بودن هوش عادی ولی عملکرد آنها در خواندن پایین تر از همکلاسی های عادی شان است. توجه کودکان با اختلال خواندن به سرعت از تکلیف مورد نظر منحرف می شود. توجه تحت عنوان توانایی های اولیه گروه بندی شده است. زیرا به نظر می رسد توجه به طور اصولی با عملیات روانی افراد روابط متقابل داشته باشند، به صورتی که وقتی مختل می شوند روی تفکر و زبان شفاهی و خواندن تاثیر می گذارد. در تبیین این نتایج می توان گفت از آنجایی که میزان توجه یادگیرندگان به موضوع درس از عوامل اصلی آموزش و یادگیری است و اگر توجه کافی نباشد یادگیری فرد خدشه دار میشود. لذا معلمان دبستان باید در آموزش خواندن به کودکان به ویژه کودکان با ناتوانی یادگیری خواندن به پیشایندهای یادگیری خواندن همچون توجه و دقت، توجه

- عابدی، احمد (۱۳۸۹). اثر مداخلات عصب شناختی بر بهبود عملکرد تحصیلی کودکان دچار ناتوانی یادگیری ریاضی. تازه‌های علوم شناختی. ۱، ۱۶-۱.
- کاکاوند، علی رضا (۱۳۸۸). اختلالات یادگیری. تهران: انتشارات ساوالان
- کاپلان، هارولد، سادوک. بنجامین جی و سادوک، ویرجینیا (۲۰۰۷). خلاصه روان پزشکی (علوم رفتاری - روان پزشکی). چاپ سوم. ترجمه ی پورافکاری. نصرت الله (۱۳۸۶)، تهران: انتشارات شهر آب.
- کریمی، جهانگیر؛ علیخانی، مصطفی؛ ز کی بی، علی؛ خدادادی، کامران (۱۳۹۱). اثربخشی نقاشی درمانی در کاهش رفتارهای پرخطرگراهی دانش آموزان دختر دچار نارساخوانی. مجله ناتوانی های یادگیری، دوره ی ۱، شماره ۲/۱۱۷-۱۰۵.
- لرنر، ژ. (۲۰۰۵). ناتوانیهای یادگیری (نظریهها، راهبردها و روش ها). ترجمه ع، دانش (۱۳۸۴). تهران: انتشارات دانشگاه شهید بهشتی
- میر مهدی رضا، علیزاده حمید، سیف نراقی مریم (۱۳۸۸). تاثیر آموزش کارکردهای اجرایی بر عملکرد ریاضیات و خواندن دانش آموزان دبستان با ناتوانی های یادگیری ویژه. پژوهش در حیطه کودکان استثنایی. ۸، (۱)، ۱۲-۱.
- هونجانی، اسماعیل. (۱۳۸۶). اثربخشی آموزش دقت بر توانایی دیکته نویسی دانش آموزان دوره ابتدایی دارای اختلال یادگیری در شهر اصفهان. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه اصفهان.
- Aksan, N., Kisac, B. (2009). A descriptive study: Reading comprehension and cognitive awareness skills. *Procedia Social and Behavioral Sciences* 1,834-837
- Epsy. K. A., McDiarmid, M. M., Cwik. F., Stalets, M. M., Hamby, A, & Senn, T. E. (2004). The contribution of executive funection to emergent mathematic skill in preschool children. *Developmental Neurophysiology*, 26, 465-486.
- Fletcher, J. M., Lyon, G. R., Fuchs, L. S., & Barnes, M. A. (2007). *Learning disabilities: From identification to intervention*. NY: Guilford
- Landerl, K., & Willburger, E (2010). Temporal processing, attention, and learning disorders. *Learning and Individual Differences*, 20, 393-401.
- Nicolson, R.I. and Fawcett, A.J. (2007). Behavioral and neurophysiological correlates

نمایند. همچنین باید به این نکته دقت کرد از آنجا که کودکان نارساخوان در توجه و تمرکز مشکل دارند آموزش توجه می تواند در بهتر شدن عملکرد خواندن آنها موثر باشد. آموزش توجه و انواع آن به صورت بازی یا بازی های ریتمیک، به صورت مداخله رفتاری صورت میگیرد. مداخله حاکی از اثرات بهبود در کودک مبتلا به اختلال نارسا خوانی است. همچنین در تبیین این یافته می توان گفت کودکان نارساخوان در مهارتهای عصب - روانشناختی که توجه و حافظه را نیز شامل می شوند مشکل دارند. توجه کودک نارساخوان را می توان با بازی و فعالیت های جسمانی پر جنب و جوش افزایش داد. در نتیجه با این روش می توان عملکرد خواندن را در کودکان اختلال یادگیری بهبود بخشید. بنابراین معلمان و مربیان در فرآیند آموزشی به آموزش توجه باید نظر خاصی داشته باشند. محدودیت های این پژوهش شامل تعداد کم نمونه، عدم اجرای دوره پیگیری به دلیل عدم همکاری مسولین می باشد. یکی دیگر از محدودیت ها که تعمیم نتایج را با مشکل مواجه می کند این است که پژوهش حاضر فقط در دختران نارساخوان صورت گرفته است لذا پیشنهاد می گردد در تحقیقات بعدی این مورد توجه شود. همچنین پیشنهاد می شود دوره های پیگیری انجام شود و آموزش توجه در دیگر اختلال های یادگیری و در پایه های دیگر تحصیلی انجام شود. بنابراین با توجه به مطالب بیان شده، رفع یا کاهش مشکلات توجهی دانش آموزانی که به ناتوانی در خواندن دچارند، مستلزم گنجاندن برنامه توجه ای در آموزش این کودکان می باشد.

منابع

- آناستازی، آن (۲۰۰۰). روان آزمایی. ترجمه محمد نقی براهنی (۱۳۷۹). تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- عابدی، احمد؛ پیروز، معصومه؛ یار محمدیان، احمد (۱۳۹۱). اثر بخشی آموزش توجه بر عملکرد ریاضی دانش آموزان اختلال یادگیری. مجله ناتوانی های یادگیری، ۱، ۲، ۹۲-۶۰.

of dyslexia in the continuous performance task. *Clinical Neurophysiology*, 118(4), 845-855.

- McCloskey, G., Perkins, L., & Divner, B. (2009). *Assessment and intervention for Stern, executive function difficulties*. New York: Rutledge Press .

- Seidman, L. J. (2006). Neuropsychological functioning in people with ADHD across the lifespan. *Clinical Psychology Review* 26, 466–485 .

- Sen, H. S. (2009). The relationship between the use of metacognitive strategies and reading comprehension.

Procedia Social and Behavioral Sciences 1, 2301

- Swanson, H. L., & Jerman, O. (2006). Math disabilities: A selective meta-analysis of the literature. *Review of Educational Research*, 76(2), 249-27

- Willburger, E. (2010). Temporal processing, attention, and learning disorders. *Learning and Individual Differences*, 20, 393–401.

Quarterly Journal of Educational Psychology

Islamic Azad University Tonekabon Branch

Vol. 6, No. 2, summer 2015, No 22

Journal of Educational
Psychology

The Effectiveness of Training Attention according to Fletcher's program the Reading Performance of Third class girl students with Dyslexia

Roya Chopan Zeide^{1*}, Masomeh Piroz Zijerdi¹, Ahmad Abedi²

- 1) M.A of Psychology and Education of Gifted Children, University of Isfahan, Isfahan, Iran
- 2) Assistance professor Psychology and Education of Gifted Children, University of Isfahan, Isfahan, Iran

*Corresponding author: yosefy650@yahoo.com

Abstract

The purpose of this study was to determine the effectiveness of the training program according to Fletcher on the performance of third class girl reading with dyslexia children in Shiraz. This research is an experimental. Sample in this study were 30 students with dyslexia (15 experimental groups and 15 control groups) who were selected by multistage cluster sampling the population of the city school district 3 were used in this study. The research instrument to collect data included clinical interview, list symptoms of dyslexia, third class reading test, the Raven's Progressive Matrices test. Based on the experimental group. Results of analysis of covariance showed that the 12-session training program according to Fletcher, third class with dyslexia reading performance of female students significantly increased ($p \leq 0 / 05$). In explaining the results, we can say that since the children have difficulty with reading disorder of attention and concentration, attention training alongside other interventions are effective.

Key words: dyslexia, attention training program Fletcher, reading performance
